

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ نسخه - با مطابقت به عمل آمده بامتن چاپی - حدود پنج سطر مقدمه و فصل آخر رساله (فصل دخول الف علی الاسم المحول و حرف عطف او جحد) را ندارد؛ کاغذ: نخودی آهار مهره لمینه شده، جلد: تیماج سبز فرنگی با حواشی زرکوب [اهدائی ف: علوم قرآن-۳۳۴]

به الفاظ فرهنگ عربی به فارسی

● **الفاظ = فرهنگ لغت / لغت / لغت عربی به فارسی**

al-alfāz = farhang-e loqat

فرهنگ لغت عربی بفارسی است که کلمات عربی را به ترتیب حروف اول آنها از باب الف تا باب یاء آورده و به فارسی ترجمه می کند.

آغاز: بسمله ستایش و سپاس بی حد خدای را که عقول در ادراک حقیقت او ذاتی حالم است ... اما بعد بدانکه این کتابی است مختصر در بیان معانی الفاظ تازی که در محاورت و مراسلت فارسی میان اکابر و افاضل متداول است و در مکتوبات و رسایل مستعمل است برای مبتدی، ... بر ترتیب و عدد حروف اوایل کلمات ... و هر باب سه قسم است مفتوحه و مضمومه و مکسوره

همانند:

۱. یزد، وزیری؛ شماره نسخه: ۱۱۹۴/۹

آغاز: برابر؛ انجام: وفات، مرگ، وثیقت: استواری، واثق: استوار کننده.

خط: نستعلیق ترک، کا: ایوب بن صائلمش، تا: قرن ۹؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی با تیماج تریاکی، ۳۵ گک (۱۷۵-۲۱۰)، ابعاد متن: ۱۴×۵/۸، اندازه: ۱۳×۱۹، سم [ف: ۳-۸۹۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۰۷۴

آغاز: برابر؛ انجام: باب الیاء المضمومه، یسرآسانی یمن خجستگی، یوسف حیره زده.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: رمضان ۱۰۷۰ق؛ واقف: حاج محمد ایرانی مجرد، بهمین ۱۳۵۰؛ کاغذ: خنایی، جلد: مقوا روکش پارچه، ۳۱ گک، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۸/۵ سم [ف: ۱۳-۱۹۱]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۵۹/۳

آغاز: برابر؛ انجام: المضمومه. بیوست خشکی ... میوم دریاها خط: نستعلیق، کا: گل احمد بن محمد، تا: ۱۰۷۵ق؛ کاغذ:

سپاهانی، جلد: تیماج قهوه ای گرد مشکی درون سبز، ۳۳ص (۷۵-۱۰۷)، ۲۱ سطر (۱۱×۱۹)، اندازه: ۱۸/۶×۲۶/۵ سم [ف: ۹-۱۱۹۸]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۵۷۳/۱

آغاز: برابر؛ انجام: یوسف حسرت زده (تمت الرسالة الالفاظ).

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: تیماج مشکی ضربی مقوایی، ۸۶ص (۱-۸۶)، ۱۲ سطر (۶×۱۰)،

باکتساب المفاخر یدعوه النهار و المساء الیها فاسمعا ما اقول و عیا. خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۲۳۵ق؛ جلد: تیماج مشکی عطف قهوه ای، ۱ص (۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۱ سم [ف: ۲-۶۱]

۳. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۶۲۴/۴

آغاز: برابر؛ انجام: والمعنی لایحزن حزنا و لایعدو عدا بل بین ذلك. حرف الیاء

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: چرم زرد ترمیمی، ۱۲گ (۱۱۲-۱۲۴پ)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱ سم [مؤید: ۲-۱۳۵]

● **الغاز و معما در شعر / معما، شعر / فارسی**

alqāz va mo'ammā dar še'r

مشهد؛ مدرسه آیه الله خوئی؛ شماره نسخه: ۲۰/۳

بی کا، تا: قرن ۱۳ [اوراق عتیق: ۱-۲۵۱]

به الالغام < الملاغم البرانیة

به الف ابدال < ابدال نامه

● **الألفات و معرفة اصولها / علوم قرآن / عربی**

al-alifāt wa ma'rifat-u uṣūl-i-hā

دانی، عثمان بن سعید، ۳۷۱-۴۴۴ قمری

dānī, o'smān ebn-e sa'īd (982-1053)

مختصری است در بیان انواع الف وصل و قطع در اوایل اسماء و افعال و حروف معانی (ادوات) و فروع آن در قرآن، همراه با ذکر امثله برای هر یک، دارای سه «باب»: ۱. الألفات المبتدئة بها فی اوایل الافعال (شش نوع: الف وصل، اصل، القطع، الف المتکلم او الف المخبر عن نفسه، الف ما لم یسم فاعله، الف الاستفهام)؛ ۲. ذکر الألفات المبتدئة فی اوایل الاسماء (چهار نوع: وصل، اصل، قطع و الف الاستفهام)؛ ۳. ذکر الألفات فی اوایل الادوات.

آغاز: قال ابو عمرو ... الحمد لله حق حمده و صلی الله... هذا کتاب اذکر فيه الفات الوصل و القطع فی الاسماء و الافعال و حروف المعانی و اقسام اصولها

چاپ: تحقیق غانم قدوری حمد ناصری بر اساس تک نسخه آن در مکتبه الازهر (نسخه مورخ ۸۵۳ق)، در مجله «معهد الامام الشاطبی للدرسات القرآنیة» (ش ۱، ربیع الآخر ۱۴۲۷ق. صص ۳۳۳-۳۸۰)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۰۰۸۴/۴

آغاز: باب ذکر الألفات المبتدئة بها فی اوایل الافعال اعلم ان الالفاظ؛ انجام: فهذه الفات الاسماء و الافعال و الادوات قد ذکرناها مشروحة بعلها یقاس علیها ما یرد منها فتعمل علی ما ذکرناه ان شاء الله تعالی و بالله التوفیق.

فهرستگان: نسخه های خطی ایران (نخا)؛ جلد چهارم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان